

6410208 ΧΩΡΟΣ, ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ: Η ΓΑΛΛΙΑ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ (ΥΣΤΕΡΟΣ ΜΕΣΑΙΩΝΑΣ-21ΟΣ ΑΙΩΝΑΣ)

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Φιλοσοφική		
ΤΜΗΜΑ	Γαλλικής γλώσσας και φιλολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	6410208	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	-
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Χώρος, Ιστορία και Πολιτισμός		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
		3	5
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ειδικού υποβάθρου (ΜΥΕ)		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Γαλλική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.uoa.gr/courses/FRL708/index.php		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα
Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές αναμένεται να είναι σε θέση: • κατανοούν την έννοια του ιστορικού χώρου και τη σημασία της για τη μελέτη της ιστορίας και του πολιτισμού, • αναγνωρίζουν βασικούς σταθμούς της γαλλικής ιστορίας από τον ύστερο Μεσαίωνα έως τον 21ο αιώνα, • συσχετίζουν τη γαλλική ιστορική εμπειρία με ευρύτερες ευρωπαϊκές εξελίξεις, • αναλύουν τη σχέση ανάμεσα στον χώρο, την εξουσία, την κοινωνία και τον πολιτισμό, • εντοπίζουν τον ρόλο των πόλεων, της υπαίθρου, των συνόρων, της επικράτειας και των δικτύων στη διαμόρφωση ιστορικών φαινομένων, • κατανοούν τη σημασία των κρίσεων, των πολέμων και των επαναστάσεων στον μετασχηματισμό του χώρου, • προσεγγίζουν κριτικά ζητήματα φύλου, τάξης, μνήμης, αποικιοκρατίας και πολιτειότητας μέσα από χωρική οπτική, • αξιοποιούν ιστορικές πηγές, χάρτες, εικόνες, οπτικοακουστικό υλικό και πολιτισμικά τεκμήρια για την ερμηνεία ιστορικών φαινομένων..
Γενικές Ικανότητες
Οι φοιτήτριες και οι φοιτητές αναμένεται να αναπτύξουν: • κριτική και αναλυτική σκέψη, • ικανότητα σύνθεσης ιστορικών και πολιτισμικών δεδομένων, • ικανότητα σύγκρισης διαφορετικών ιστορικών και γεωγραφικών πλαισίων, • ικανότητα αξιοποίησης βιβλιογραφίας και πηγών, • δεξιότητες προφορικής και γραπτής παρουσίασης, • ικανότητα αυτόνομης εργασίας, • ικανότητα ομαδικής εργασίας, εφόσον επιλεγεί σχετική μορφή άσκησης, • ευαισθησία σε ζητήματα κοινωνικών ανισοτήτων, πολιτισμικής διαφοράς, φύλου και μνήμης, • εξοκείωση με διεπιστημονικές προσεγγίσεις της ιστορίας, του πολιτισμού και του χώρου.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα διερευνά την ιστορία και τον πολιτισμό της Γαλλίας από τον ύστερο Μεσαίωνα έως τον 21ο αιώνα μέσα από την οπτική του χώρου, εντάσσοντας επιλεκτικά τη γαλλική περίπτωση σε ευρωπαϊκό συγκριτικό πλαίσιο. Ο χώρος προσεγγίζεται όχι μόνο ως γεωγραφική ή υλική πραγματικότητα, αλλά ως ιστορική, κοινωνική, πολιτική, πολιτισμική και συμβολική κατασκευή.

Η διδασκαλία οργανώνεται γύρω από έννοιες και θεματικές όπως το βασίλειο, η επικράτεια, τα σύνορα, η πόλη και η ύπαιθρος, η εργασία, η εκπαίδευση, το φύλο, οι κρίσεις, οι πόλεμοι και οι επαναστάσεις, η αποικιοκρατία και η αποαποικιοποίηση, το περιβάλλον, ο υλικός πολιτισμός, η μνήμη και οι αναπαραστάσεις του χώρου. Οι θεματικές αυτές εξετάζονται διαχρονικά, ώστε να αναδειχθεί πώς διαφορετικοί χώροι μεταβάλλονται, χρησιμοποιούνται, βιώνονται και νοηματοδοτούνται σε διαφορετικές ιστορικές συγκυρίες.

Θεματικές ενότητες-

1. Ιστορία, πολιτισμός και χώρος: έννοιες και προσεγγίσεις
2. Επικράτεια, σύνορα και κράτος
3. Πόλη και αστικοί μετασχηματισμοί στον ευρωπαϊκό χώρο
4. Χώρος, εξουσία, θεσμοί και πολιτική δράση
5. Κρίσεις και ανασυγκροτήσεις του χώρου: επαναστάσεις, πόλεμοι, συγκρούσεις
6. Πολιτισμικοί χώροι και κυκλοφορία των ιδεών
7. Χώροι εργασίας, εκπαίδευσης και κοινωνικής κινητικότητας
8. Χώρος, σώμα, φύλο και καθημερινές πρακτικές
9. Αποικιακοί και μεταποικιακοί χώροι
10. Χώρος, τοπίο, περιβάλλον και υλικός πολιτισμός
11. Μνήμη, πολιτισμική κληρονομιά και αναπαραστάσεις του χώρου
12. Η Γαλλία στον ευρωπαϊκό και παγκόσμιο χώρο
13. Σύνοψη / παρουσίαση εργασιών / σύγχρονες χωρικές προκλήσεις

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	• Χρήση Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία (PowerPoint, Διαδραστικός πίνακας) • Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class: παρέχονται σημειώσεις, διδακτικό υλικό, ιστορικές πηγές, χρήσιμοι σύνδεσμοι, βιβλιογραφία και εργασίες σε ηλεκτρονική μορφή • Τρόποι επικοινωνίας με τους φοιτητές και τις φοιτήτριες: μέσω email, της πλατφόρμας e-class (ανακοινώσεις) και κατά τις ώρες συνεργασίες που ορίζονται στην αρχή κάθε εξαμήνου.	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	19
	Διαδραστική διδασκαλία (Ανάλυση και σχολιασμός ιστορικών πηγών)	12
	Δημόσιες παρουσιάσεις	8
	Αυτοτελής μελέτη και βιβλιογραφική έρευνα	25
	Προετοιμασία εργασιών και ασκήσεων	26

	Αυτοτελής μελέτη για την τελική γραπτή εξέταση	35
	Σύνολο μαθήματος	125 ώρες
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	• Γλώσσα αξιολόγησης: Γαλλική • Μέθοδος αξιολόγησης: παρουσία στις παραδόσεις και συμμετοχή στις προτεινόμενες εργασίες και ασκήσεις 40 %, τελική γραπτή εξέταση 60 %. • Κριτήρια αξιολόγησης: ακρίβεια, πληρότητα, στοιχειοθέτηση και δικαιολόγηση των απαντήσεων, συνοχή, δυνατότητα κριτικής ανάλυσης της ιστορικής πηγής, συνθετική ικανότητα. Τα κριτήρια αξιολόγησης παρουσιάζονται στους φοιτητές στην έναρξη του εξαμήνου.	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ενδεικτική βιβλιογραφία

Agulhon, Maurice, *La République au village. Les populations du Var de la Révolution à la Seconde République*, Paris, Plon, 1970.

Anderson, Benedict, *Imagined Communities. Reflections on the Origin and Spread of Nationalism*, London, Verso, 1983. Ελληνική μετάφραση: *Φαντασιακές κοινότητες. Στοχασμοί για τις απαρχές και τη διάδοση του εθνικισμού*, μτφρ. Ποθητή Χαντζαρούλα, Αθήνα, Νεφέλη, 1997.

Audoin-Rouzeau, Stéphane και Becker, Annette, *14-18, retrouver la guerre*, Paris, Gallimard, 2000.

Barles, Sabine, *L'Invention des déchets urbains. France, 1790-1970*, Seyssel, Champ Vallon, 2005.

Becker, Annette, *Les Monuments aux morts. Mémoire de la Grande Guerre*, Paris, Errance, 1988.

Blanchard, Pascal, Bancel, Nicolas και Lemaire, Sandrine dir., *La Fracture coloniale. La société française au prisme de l'héritage colonial*, Paris, La Découverte, 2005.

Braudel, Fernand, *La Méditerranée et le monde méditerranéen à l'époque de Philippe II*, Paris, Armand Colin, 1949.

Braudel, Fernand, *Écrits sur l'histoire*, Paris, Flammarion, 1969.

Burke, Peter, *The Fabrication of Louis XIV*, New Haven/London, Yale University Press, 1992.

Charle, Christophe, *Histoire sociale de la France au XIXe siècle*, Paris, Seuil, 1991.

Charle, Christophe (dir.), *Capitales européennes et rayonnement culturel, XVIIIe-XXe siècle*, Paris, Éditions rue d'Ulm, 2004.

Charle, Christophe και Roche, Daniel dir., *L'Europe. Encyclopédie historique*, Arles, Actes Sud, 2018.

Chartier, Roger, *Les Origines culturelles de la Révolution française*, Paris, Seuil, 1990.

Choay, Françoise, *L'Allégorie du patrimoine*, Paris, Seuil, 1992.

Corbin, Alain, *Le Territoire du vide. L'Occident et le désir du rivage, 1750-1840*, Paris, Aubier, 1988.

Corbin, Alain, *Les Cloches de la terre. Paysage sonore et culture sensible dans les campagnes au XIXe siècle*, Paris, Albin Michel, 1994.

Darnton, Robert, *The Literary Underground of the Old Regime*, Cambridge, MA, Harvard University Press, 1982.

de Certeau, Michel, *L'Invention du quotidien. 1. Arts de faire*, Paris, Gallimard, 1990.

Douzou, Laurent, Von Bueltzingsloewen, Isabelle et al. (dir.), *Lyon dans la Seconde Guerre mondiale : Villes et métropoles à l'épreuve du conflit*, Rennes, PUR, 2016.

Duby, Georges dir., *Histoire de la France urbaine*, Paris, Seuil, 1980-1985.

Duby, Georges και Perrot, Michelle dir., *Histoire des femmes en Occident*, Paris, Plon, 1991-1992.

Elias, Norbert, *La Société de cour*, Paris, Flammarion, 1985.

Farge, Arlette, *Vivre dans la rue à Paris au XVIIIe siècle*, Paris, Gallimard-Julliard, 1992.

Foucault, Michel, « Des espaces autres », στο *Dits et écrits, 1954-1988*, τ. IV, Paris, Gallimard, 1994.

Hartog, François, *Régimes d'historicité. Présentisme et expériences du temps*, Paris, Seuil, 2003.

Harvey, David, *Paris, Capital of Modernity*, New York/London, Routledge, 2003.

Jarrige, François και Le Roux, Thomas, *La Contamination du monde. Une histoire des pollutions à l'âge industriel*, Paris, Seuil, 2017.

Le genre, la ville, Travail, Genre et Sociétés, 33/2015.

Lefebvre, Henri, *Le Droit à la ville*, Paris, Anthropos, 1968.

Lefebvre, Henri, *La Production de l'espace*, Paris, Anthropos, 1974.

Lilti, Antoine, *Le Monde des salons. Sociabilité et mondanité à Paris au XVIIIe siècle*, Paris, Fayard, 2005.

Mairie de Paris, *Guide référentiel : Genre & espace public*, Paris, octobre 2016.

Marchand, Bernard, *Paris histoire d'une ville, XIXe-XXe siècle*, Paris, Seuil, 1993.

Marec, Yannick (dir.), *Villes en crise ? Saint-Étienne*, CREAPHIS, 2007.

Massey, Doreen, *Space, Place and Gender*, Cambridge, Polity Press, 1994.

Nora, Pierre dir., *Les Lieux de mémoire*, Paris, Gallimard, 1984-1992.

Noiriel, Gérard, *Le Creuset français. Histoire de l'immigration XIXe-XXe siècle*, Paris, Seuil, 1988.

Ozouf, Mona, *La Fête révolutionnaire, 1789-1799*, Paris, Gallimard, 1976.

Perrot, Michelle, *Les Ouvriers en grève. France 1871-1890*, Paris/La Haye, Mouton, 1974.

Perrot, Michelle, *Histoire de chambres*, Paris, Seuil, 2009.

Pinol, Jean-Luc dir., *Histoire de l'Europe urbaine*, Paris, Seuil, 2003.

Revel, Jacques dir., *Jeux d'échelles. La micro-analyse à l'expérience*, Paris, Gallimard/Seuil, 1996.

Roche, Daniel, *Le Peuple de Paris. Essai sur la culture populaire au XVIIIe siècle*, Paris, Fayard, 1981.

Roche, Daniel, *Histoire des choses banales. Naissance de la consommation dans les sociétés traditionnelles XVIIe-XIXe siècle*, Paris, Fayard, 1997.

Roncayolo, Marcel, *La Ville et ses territoires*, Paris, Gallimard, 1990.

Rosanvallon, Pierre, *Le Sacre du citoyen. Histoire du suffrage universel en France*, Paris, Gallimard, 1992.

Rosanvallon, Pierre, *Le Modèle politique français. La société civile contre le jacobinisme de 1789 à nos jours*, Paris, Seuil, 2004.

Rouso, Henry, *Le Syndrome de Vichy. De 1944 à nos jours*, Paris, Seuil, 1987.

Said, Edward W., *Orientalism*, New York, Pantheon Books, 1978. Ελληνική μετάφραση: Οριενταλισμός, Αθήνα, Νεφέλη.

Scott, Joan W., *Gender and the Politics of History*, New York, Columbia University Press, 1988.

Sennett, Richard, *The Fall of Public Man*, New York, Knopf, 1977. Ελληνική μετάφραση: Η τυραννία της οικειότητας. Ο δημόσιος και ο ιδιωτικός χώρος στον δυτικό πολιτισμό, μτφρ. Γιώργος Μερτίκας, Αθήνα, Νεφέλη, 1999.

Stora, Benjamin, *La Gangrène et l'oubli. La mémoire de la guerre d'Algérie*, Paris, La Découverte, 1991.

Thiesse, Anne-Marie, *La Création des identités nationales. Europe XVIIIe-XXe siècle*, Paris, Seuil, 1999.

Vigarello, Georges, *Le Propre et le sale. L'hygiène du corps depuis le Moyen Âge*, Paris, Seuil, 1985.

Walter, François, *Les Figures paysagères de la nation. Territoire et paysage en Europe, XVIe-XXe siècle*, Paris, Éditions de l'EHESS, 2004.

Weber, Eugen, *Peasants into Frenchmen. The Modernization of Rural France, 1870-1914*, Stanford, Stanford University Press, 1976.

Young, Robert J. C., *Postcolonialism. An Historical Introduction*, Oxford, Blackwell, 2001. Ελληνική μετάφραση: Μεταποικιακή θεωρία. Μια ιστορική εισαγωγή, μτφρ. Πέτρος Γεωργίου, Αθήνα, Πατάκης, 2007.

Zwer, Nephtys, *Pour un spatio-féminisme. De l'espace à la carte*, Paris, La Découverte, 2024.

Βαΐου, Ντίνα, Κραλή, Ευαγγελία και Λυκογιάννη, Σταυρούλα, *Φύλο και χώρος. Μελέτη επισκόπησης*, Αθήνα, Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας, 2001.

Γαγανάκης, Κώστας, Γιαντσή Νικολέττα, Ντούρου-Ηλιοπούλου, Μαρία, Παπαθανασίου, Μαρία, Ράπτης, Κώστας, *Ευρωπαϊκές πόλεις σε κρίση. Από τον Μεσαίωνα μέχρι σήμερα*, Αθήνα, ΕΚΠΑ/Ηρόδοτος, 2022.

Λιάκος, Αντώνης, *Πώς το παρελθόν γίνεται ιστορία;*, Αθήνα, Πόλις, 2007